

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR ION N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAHOVEI — 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON No. 16, 98

S U M A R

Prescripțiunea în contractul de transport pe C. F. R., de d-l Ilie Oprescu;

JURISPRUDENȚA :

Curtea de casație, s. I: *Smaranda D. Berlescu ș. a. cu Preotul G. Săndulescu ș. a.*;

Idem, s. III: *Ministerul de Finanțe cu I. Dodu de Perrières*;

Idem: *Primăria comunei Hudeștii Mari cu Herșcu Cra-mere ș. a.*;

Trib. Iași, s. I: *Locot. Colonel C. Langa cu G. C. Anastasiu*;

Curtea de casație din Franța: *Dacă peștorii de căsătorii au drept la onorariu cu o Observație*;

Curtea din Montpellier: *Regimul matrimonial al soților, cu o Observație*;

Pentru adevăr și cinste de C. A. Popescu, *Bibliografie de d-l A. I. Suci.*

Prescripțiunea în contractul de transport pe C. F. R.

Cu ocaziunea judecării unei reclamațiuni, în contra Direcțiunii C. F. R., pentru restituirea unei sume, ce se pretindea incasată pe nedrept, s'a discutat, în prima linie, prescripțiunea de 6 luni, prevăzută de art. 956 din Codul comercial. Atât judecătoria ocolului 6 București, prin cartea de judecată cu No. 2807/902, cât și Tribunalul comercial de Ilfov, prin sentința cu No. 145/903, ca instanțe de fond, au hotărât că nu poate avea loc o atare prescripțiune, ci aceea de 10 ani, prevăzută de art. 947 C. com. Chiar Inalta Curte de casație și justiție secția II-a, chemată a statua asupra acestei cestiuni, s'a pronunțat în același sens, prin deciziunea cu No. 412/903. Câte trele aceste hotărâri au fost publicate în „*Curierul Judiciar*“ cu No. 51 din 28 Iulie 1905 și încă d'atunci voiam să arăt că, după părerea mea, cestiunea prescripțiunii, în contractul de transport pe C. F. R., a fost greșit interpretată. Din diferite împrejurări, însă, n'am putut face lucrul acesta atunci; totuși, cred că, cestiunea fiind de o deosebită importanță, ori când se poate lua în examinare și prin urmare mi pot spune și astăzi părerea asupra ei, fără a fi prea târziu. O atare cestiune s'a prezentat de multe ori și e probabil că se va mai prezenta; nu-mi amintesc, însă,

să fi fost dusă până și înaintea Inaltei Curți de casație; de aceea mă refer la cele trei hotărâri menționate mai sus, pentru că de data aceasta, ea a parcurs câte trele instanțele noastre judiciare.

* * *

Înainte de a arăta care este înțelesul ce, după părerea mea, cată a se da art. 956 C. com., găsesc că, nu este fără interes, de a spune că Codul de com. în titlul XII «*Despre contractul de transport*» art. 413—441, determină raporturile dintre expeditor și căraș, în mod general, fără a se preocupa de modul cum are a se efectua transportul (prin puterea aburului, cu tracțiune, de animale sau prin alte mijloace). De unde a decurs necesitatea că, pentru transportul pe C. F. R., să se facă un regulament de transport, care să determine, în mod special, condițiunile sub cari urmează a se efectua transporturile, stabilind, prin dispozițiuni mai amănunțite, raporturile între calea ferată ca căraș și expeditorii de mărfuri. Acest regulament de transport (1), întocmit pe baza dispozițiilor generice, conținute în Codul de comerț, decretat și promulgat, după toate formele legale, formează, dar, adevărata lege dintre părți, căci, pe baza lui, calea ferată și ia răspunderea pentru efectuarea transporturilor, iar expeditorii pot reclama, în caz când transporturile nu li s'ar efectua, în condițiunile stabilite printr'insul.

Chiar în cazul când, Direcția C. F. R., pentru transportul unei mărfi, ar stabili oare-cari condițiuni speciale, printr'o anume convențiune, cum a fost în cazul de care tratează cele trei hotărâri

(1) Este vorba aci de regulamentul de transport local pentru traficul de mărfuri dintre stațiunile C. F. R., căci, în afară de acest regulament, mai există unul numit internațional, pentru traficul de mărfuri între stațiunile C. F. R. și cele din străinătate.

Regulamentul de transport internațional reglementează transportul mărfurilor pe baza dispozițiilor convențiunii care s'a încheiat în anul 1892 la Berna între mai multe state europene și d'aceia se mai numește și *Convențiunea de la Berna*.

De altfel acest regulament conține dispozițiuni aproape identice cu acelea ale regulamentului local și fiind tot în spiritul codului nostru de comerț.

menționate mai sus, încă regulamentul de transport nu se poate eluda în principiile de drept, cum este cestiunea prescripțiunii și altele.

* * *

Odată stabilit lucrul acesta, să vedem cestiunea prescripțiunii, cum este prevăzută în codul de comerț și cum în regulamentul de transport pe căile ferate.

Codul de comerț prevede prescripțiunea acțiunilor contra cărașilor, derivând din contractul de transport, în art. 956 care zice:

«Acțiunile contra cărașilor, derivând din contractul de transport, se prescriu:

«1° Prin trecere de 6 luni dacă transportul a fost făcut în Europa, afară de Islanda și Insulele Feroe, într'o piață maritimă a Asiei sau a Africii de pe Mediterana, Marea Neagră, canalul de Suez sau Marea Roșie, ori într'o piață de pe uscat legată prin calea ferată cu o piață maritimă din localitățile sus arătate.

«2° Prin trecere de 1 an ⁽²⁾ dacă transportul s'a făcut în alt loc.

„In cas de pierdere totală, termenul începe a curge din ziua în care lucrurile transportate trebuiau să ajungă la destinațiunea lor; iar în cas de pierdere parțială, avarie sau întârziere, din ziua predării mărfurilor în primirea destinatarului“.

Ce rezultă din acest text de lege? Că, *in general*, acțiunile contra cărașilor, derivând din contractul de transport, se prescriu prin 6 luni și printr'un an, după cum transportul a fost făcut în anume localități sau într'altele. A limita înțelesul acestui articol numai la casurile, de cari se ocupă în partea sa finală și anume: la pierdere totală, la pierdere parțială, avarie sau întârziere, este a da o interpretare, cu totul limitată, unui text de lege, care, fiind *generic*, se aplică la ori-ce fel de pretențiuni, îndreptate contra cărașului, peste termenul de 6 luni sau de 1 an.

Faptul că, în partea sa finală, art. 956 vorbește despre casurile de pierdere totală, sau parțială, despre avarie sau întârziere, nu trebuie a se interpreta de cât în sensul că, legiuitorul a voit să stabilească: de când urmează a se calcula termenul prescripțiunii, în asemenea casuri; iar nu că întreg art. 956 tratează despre prescripțiune numai în aceste casuri și deci, în cele-lalte casuri, ce ar mai rezulta, să se aplice prescripțiunea ordinară, în materie comercială, care este de 10 ani, conform art. 747 C. com. Ar fi, cred, un nonsens ca, într'unele afaceri să se aplice o prescripțiune, iar într'altele, de aceeași natură și de-

rivând tot din contractul de transport, să se aplice o altă prescripțiune.

Prin regulamentul de transport, cestiunea prescripțiunii acțiunilor contra cărașului, derivând din contractul de transport, s'a tratat mai detaliat și s'a prevăzut:

În § 73 care stipulează:

«Cererile de despăgubire, pentru pierdere totală sau parțială, vătămare sau întârziere, se prescriu în termen de 6 luni, socotite din ziua în care a exiprat termenul pentru efectuarea transportului, sau din ziua în care s'a eliberat marfa».

„Toate prescripțiunile prevăzute în regulamentul de transport nu se pot întrerupe de cât conform regulilor codului civil“.

Și în § 50 al. 4 în care se zice:

„Cererile de a se restitui taxe plătite în plus, sau de a se plăti ulterior taxe plătite în minus, se pot face numai până în 6 luni, socotite din ziua plățirii taxei respective“.

Se mai prevăd în regulamentul de transport și alte casuri de prescripțiunii precum: Pentru constatarea pagubelor, descoperite după ridicarea marfeii (§ 72, art. 440 C. com.); când o marfă se consideră pierdută (§ 63); când se prescriu reclamațiunile pentru depășirea termenului regulamentar, în care trebuia efectuat transportul (§ 72), etc., etc., dar nu găsem că este locul a enumera aci toate casurile de prescripțiune.

* * *

După cât rezultă din cele expuse, Codul de comerț prevede *in mod generic* prescripțiunea acțiunilor, derivând din contractul de transport, iar regulamentul de transport arată care este prescripțiunea în diferite casuri speciale.

Nici Codul de comerț, nici regulamentul de transport nu prevăd prescripțiunii mai mari de 6 luni pentru traficul de mărfuri *in țară*, și era natural să fie așa. Responsabilitatea cărașului, cu privire la lucrul încredințat lui spre transportare, nu poate fi prelungită; numeroasele transporturi, ce este chemat a efectua, reclamă, în interesul profesiunii cărașului, o liberațiune mai rapidă, căci altfel, după trecerea unui timp oarecare, proba materială a pagubei și originei sale nu mai poate fi stabilită cu exactitate.

Admițându-se, dar, că în unele casuri, cum este acela prevăzut de hotărârile indicate mai sus, nu s'ar putea aplica de cât prescripțiunea ordinară, în materie comercială, care este de 10 ani, conform art. 947 C. com. ce ar rezulta? Că cărașul va trebui să aștepte, pentru fie-care transport, 10 ani, spre a vedea dacă, în timpul acesta, nu se ridică, în contra lui, pretențiuni derivând din contractul relativ la acele transporturi. Or, numeroasele transporturi, cu cari se însărcinează

(2) Prescripție de un an se prevede în regulamentul de transport internațional.

a efectua, ar face imposibilă, nu numai conservarea documentelor de transport, într'un timp așa de îndelungat, dar chiar găsirea și examinarea lor. De aceea, legiuitorul și în urmă regulamentul de transport, au prevăzut că, cea mai lungă descripțiune pentru reclamațiunile relative la executarea contractului de transport, să nu treacă peste 6 luni, în tariful local și 1 an în cel internațional, tocmai timpul necesar spre a se face de Direcțiune verificarea documentelor de transport și regularea erorilor, ce s'ar constata cu ocazia acestei verificări.

București, 5 Aprilie 1906

Ilie Oprescu

Avocat al Căilor Ferate Române

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Sec. I

Audiența de la 17 Aprilie 1906

Președenția D-lui **GH. PHEREKYDE**, Prim-președinte

Smaranda D. Berlescu ș. a. cu Preotul Gh. Sândulescu ș. a.

Legea asupra drepturilor proprietarilor.—Recurs în casație relativ la această materie.—Dacă, în lipsa recurenților, recursul lor se poate judeca numai după memoriul și motivele depuse la dosar.—(Art. 6 din legea proprietarilor și art. 57 din legea Curței de casație).

Divergență.—Imposibilitatea constituirii Curței de a judeca divergența în ziua când s'a ivit.—Dacă amânarea judecării ei, schimbă situațiunea părților de cum era în ziua când s'a ivit divergența.—Lipsa recurenților la ziua când s'a ivit divergența.—Prezentarea lor la termenul fixat pentru divergență.—Dacă au dreptul a susține recursul.

1. Conform principiilor dreptului comun pus prin art. 148 și 149 pr. civilă, se dă hotărîre în lipsă contra acelei părți care, la ziua înfățișării, n'a răspuns la strigarea pricinei sale, și o asemenea hotărîre apără pe părți de pretenția reclamantului.

La acest principiu, nedorăgând nici legea asupra drepturilor proprietarilor, care prin art. 6 confirmă principiul procedurii orale, precum nici legea Curței de casație care prin art. 57 confirmă același principiu, cu singura excepțiune a apelurilor electorale și a acelor materii date în competența secțiunii a III prin art. 5 litera h și următoarele, din toate acestea rezultă că, recursul în casație în afacerile judecate de instanțele de fond pe temeiul legii proprietarilor, nu se poate judeca în lipsa părții recurente, după memoriul cu motivele de casare depuse la dosar, ci în lipsa recurenților, recursul urmează a se respinge ca nesusținut.

2. Situațiunea părților în instanță avînd a fi primită așa cum se găsea în momentul când s'a ivit divergența, dacă Curtea nu s'a putut constitui chiar în acea zi, conform art. 20 din legea sa organică, ci s'a amânat judecarea diver-

genței pentru alt termen, când s'au prezentat recurenții, acest fapt nu le dă dreptul de a-și susține de astă dată recursul, de oare-ce prezența lor la judecarea divergenței nu schimbă situațiunea părților, și nu poate să reinvieze, decăderea dreptului lor, care s'a desăvîrșit de la primul termen când s'a ivit divergența, și cu care ocaziune intimații, în lipsa recurenților, au pus concluziuni pentru respingerea recursului.

Decisiunea 171/906.—Respins, în urma unei divergențe, recursul făcut de Smaranda D. Berlescu ș. a., contra decisiunii Curții de apel din Iași, s. I cu No. 143/905, dată în proces cu Pr. Gh. Sândulescu ș. a.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați **Al. Mustea** și **Aurel Comăneanu** din partea intimaților ;

Pe d. avocat **V. Lascăr** din partea recurenților ;

Pe d. procuror general **Ciru Oeconomu** în concluziuni fiind minorî în cauză ;

Deliberând,

Asupra cesțiunei rămase în divergență, consistînd în a se ști dacă în lipsa recurenților, citați în regulă, procesul judecat fiind d'inaintea instanțelor de fond în baza legii proprietarilor, se poate judeca recursul după memoriul cu motivele de casare depuse la dosar, sau că urmează a se respinge recursul ca nesusținut conform dreptului comun ;

Considerând că conform principiului dreptului comun, pus prin art. 148 și 149 Pr. civ. se dă hotărîre în lipsă contra acelei părți care, la ziua înfățișării n'a răspuns la strigarea pricinei sale, și o asemenea hotărîre apără pe părți de pretenția reclamantului ;

Considerând că la acest principiu nu se poate deroga de cât în casurile anume prevăzute în lege ;

Considerând că legea asupra drepturilor proprietarilor, nu deroagă prin nici o dispozițiune la acest principiu, ci din contra prin art. 6 confirmă principiul procedurii orale admis de legiuitorul nostru ca drept comun ;

Considerând că și art. 57 din legea Curței de casație astfel cum a fost modificată și pusă în aplicare la 1 Septembrie 1905, confirmă același principiu, făcînd excepțiune numai asupra apelurilor electorale, precum și în materiile date în căderea secțiunii s. III și enumerate în art. 5 literile h și următoarele, casuri în cari numai, Curtea examinează motivele chiar și în lipsa recurentului ;

Considerând că astfel fiind, și întru cât recurenții citați în regulă, nu s'au prezentat în instanță spre a-și susține recursul la precedentă înfățișare când s'a ivit divergența, urmează a li se respinge recursul ca nesusținut, de oare-ce intimații singurî prezenți în instanță, punând concluziuni pentru respingerea recursului, au dobândit conform art. 148 comb. cu 149 Pr. civ. dreptul de a fi apărați de pretenția recurenților, iar aceștia au decăzut din dreptul de a-și susține recursul pentru acea înfățișare ;

Considerând că de și astăzi când se judecă divergența, se presintă recurenții, și pretind că au dreptul a-și susține recursul, însă situațiunea părților în instanță nu poate fi privită de cât cum se găsea în momentul când s'a ivit divergența, de oare-ce dacă această Inaltă Curte s'ar fi putut constitui în complectul prevăzut prin art. 20 din legea sa organică chiar în acea zi, și ar fi rezolvat divergența, după cum a decis azi că recursul se judecă conform dreptului comun, iar nu după memoriu cu motivele depuse, în lipsa recurenților, nu ar fi putut de cât să respingă recursul ;

Considerând că dacă Curtea nu s'a putut constitui pentru a curma divergența chiar în acea zi, aceasta nu poate schimba situația părților în instanță, și nu poate să reinvieze decăderea dreptului recurenților, care s'a desăvârșit de atunci chiar, prin faptul că intimată, în lipsa recurenților, a pus concluziuni pentru respingerea recursului, și a dobândit acest drept;

Considerând că astăzi, în divergență, de și se prezintă în instanță numai unul din intimăți, și anume Preotul Gh. Săndulescu, care stăruiește în cererea de respingerea recursului, aceasta însă, conform art. 149 Pr. civ. profită și intimatului absent Gh. N. Stoica;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURȚE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA III

Audiența de la 13 Februarie 1906

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Ministerul de Finanțe cu I. Dodeu de Perrières

Legea timbrului.—Art. 23 al. 13.—Act de expertisă.—Valoare de peste una mie lei.—Timbru fix de 10 lei.—Expert.—Dresarea actului pe timbru insuficient.—Contravenție.—Art. 79 legea timbrului.—Amenda înzecită.

Articolul 79 din legea timbrului pedepsește cu o amendă compusă din cifra înzecită a valorii timbrului legal, sau a diferenței ce ar exista între timbrul uzat și valoarea timbrului legal, or-ce persoană care, pentru confecționarea actelor cuprinse în legea timbrului, nu se va servi cu hârtie purtând timbru legal încă de la formarea actului.

Legiuitorul nefăcând nici o distincție în această privință, dacă actul a fost făcut în profitul persoanei ce a întrebuințat timbrul, sau în profitul unei terțe persoane, urmează că dacă un act de expertisă a fost încheiat pe o coală de un leu, în loc de 10 lei (în cazul art. 23 al. 13 din legea timbrului), expertul va fi pasibil de amenda prevăzută de art. 79 din legea timbrului.

Decisiunea 42/906. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de Finanțe, sentința Tribunalului Putna cu No. 13/905, dată în proces cu I. Dodeu de Perrières.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat C. Marinescu în dezvoltarea motivelor de casare, în lipsa intimatului.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Exces de putere și violarea art. 79 din legea timbrului I. Dodeu de Perrières, agronom, a fost numit expert de către Tribunalul Putna pentru a expertiza viile Sacatura și Cukanoski cari aparțin Casei defunctului I. Guriță și pentru cari era proces între această Casă și Zeilig Körner. Făcând expertiza, expertul dresază actul pe timbrul de un leu și-l înaintează tribunalului. Lucrul ajungând la cunoștința Administratorului financiar, acesta constată contravenținea comisă și amendează pe expert, care în loc să facă actul de expertiză pe timbru de 10 lei cum prescrie art. 23 al. 13 l'a făcut numai pe timbru de 1 leu. Tribunalul în apel anulează procesul-verbal de contravenție pe motiv că părțile din proces, adică moștenitorii I. Guriță și Zeilig Körner, se servesc de actul de expertiză iar nu expertul; că prin urmare contravenținea nu se poate imputa expertului și nici nu i se poate aplica art. 79 din legea timbrului.

«Tribunalul de Putna dând o asemenea sentință comite un

exces de putere și violează art. 79 din legea timbrului care prevede că ori-ce persoană care confecționează un act din cele prevăzute de legea timbrului trebuie de la început să întrebuințeze timbrul cerut de lege; în această expresiune a legii care este generală intră fără îndoială și expertul».

Având în vedere că din sentința Trib. Putna, No. 13/905, ce este supusă recursului, rezultă că I. Dodeu de Perrières agronom, Directorul Școlii Viticole din Odobesti, printr'un proces-verbal al Administratorului Financiar de Putna a fost condamnat la 9 lei diferență de timbru și 90 lei amenda înzecită conform art. 79 din legea timbrului, pentru faptul că fiind numit expert de Tribunal spre a evalua viile succesiunii S. Guriță în procesul dintre Zeilig Körner cu zisa succesiune, a încheiat actul de expertiză pe o coală de un leu în loc de 10 lei;

Având în vedere că intimatul în recurs făcând apel, Tribunalul l'a achitat infirmând în totul procesul-verbal de contravenție, pe motiv că după art. 79 din legea timbrului se pedepsește persoanele cari se servesc cu un act insuficient timbrat; că 'n speță actul de expertiză privește litigiul dintre Zeilig Körner și succesiunea Guriță, prin urmare la aceste părți se poate aplica art. 79 sus menționat, pe când I. Dodeu de Perrières nu e de cât o persoană neinteresată în cauză la părerea căruia s'a recurs pentru lumina judecătorești, și care a făcut actul pe timbru ce i s'a procurat de părți;

Considerând că după art. 23 al. 13 din legea timbrului sunt supuse la taxa timbrului fix de 10 lei coala actele de evaluare și expertiză pentru averi mobiliare și imobiliare ale căror valoare trece peste una mie lei; că art. 79 din aceeași lege pedepsește cu o amendă compusă din cifra înzecită a valorii timbrului legal, sau a diferenței ce ar exista între timbrul uzat și valoarea timbrului legal, ori-ce persoană care, pentru confecționarea actelor cuprinse în legea timbrului, nu se va servi cu hârtie purtând timbru legal încă de la formarea actului, sau se va servi cu un timbru inferior cu acel stabilit de lege;

Considerând că legiuitorul pedepsește fără distincție ori-ce persoană care nu întrebuințează timbru legal la confecționarea actelor cu care se servește, și nu ține seamă dacă actul este făcut în profitul său, sau în profitul unei terțe persoane;

Considerând că față cu dispozițiunile precise a menționatelor texte de lege, și întru cât în speță instanța de fond de și constată că I. Dodeu de Perrières, în calitatea sa de expert numit de Tribunal, a încheiat actul său de expertiză pe o coală de un leu în loc de 10 lei, totuși îl achită de penalitatea prescrisă de lege, cu drept cuvânt recurentul se plânge, că sentința supusă recursului a fost dată cu exces de putere și violare de lege;

Pentru aceste motive. Curtea, casează, etc.

Audiența de la 20 Februarie 1906

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Primăria comunei Hudeștii Mari cu Herșcu Cramer ș. a.

Pronunțarea hotărârii. — Incheierea de îndată a unui proces-verbal care să cuprindă dispozitivul hotărârii.—Art. 118 Pr. civilă și 89 L. J. P.—Formalitate substanțială.—Neîndeplinirea ei.—Nulitatea hotărârii.

Asemănat art. 118 din procedura civilă, combinat cu art. 89 din legea judecătorilor de ocoale, odată cu pronunțarea unei hotărâri în ședință publică, trebuie a se încheia un proces-verbal cuprinzând dispozitivul hotărârii, care proces-verbal urmează a fi semnat de judecătorii cari au luat parte la ședință și de grefier.

Această formalitate fiind substanțială, ca una ce are de obiect și de scop să garanteze neschimbarea

hotărîrei pronunțată în public, neîndeplinirea ei atrage nulitatea hotărîrei ridicându-i or-ce existență legală.

Decisiunea 50/906. — Casată, în urma recursului făcut de Primăria comunei Hudeștii Mari, cartea de judecată a Judecătoriei ocolului Herța cu No. 17/903, dată în proces cu Herșcu Cramer ș. a.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat P. Borș în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat I. Rădoi în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 118 din codul de pr. civ.

«Procesul-verbal de audiență cu data de 16 Ianuarie 1903 al d-lui Jude de ocol din Herța ne fiind semnat de judecătorul care l'a dat, viciază hotărîrea care cată a se anula».

Având în vedere că din cartea de judecată No. 17/903 a jud. ocol. Herța, județul Dorohoi, ce este supusă recursului, rezultă că prin procesul-verbal dresat de primarul com. Hudeștii Mari, jud. Dorohoi, constatându-se că de către Herșcu Cramer și Zalman Baratz s'a introdus fraudulos în comună 12 saci cu făină, acești saci s'a confiscat, iar contravenienții au fost condamnați să plătească amendă în sumă de 62 lei 50 bani;

Având în vedere că sus-numiții contravenienți făcând apel, judecătorul ocol. Herța, l'a admis ca fondat, anulând procesul-verbal de constatare și condamnând pe comuna Hudeștii Mari să restituie apelanților prețul făinei confiscate;

Că contra menționatei cărți de judecată primarul comunei Hudeștii Mari a făcut recursul ce este a se judeca;

Considerând că după art. 118 Pr. civ. combinat cu art. 89 din legea judecătorilor de ocoale, odată cu pronunțarea unei hotărîri în ședință publică, trebuie a se încheia un proces-verbal coprinzând dispozitivul hotărîrii, care proces-verbal urmează a fi semnat de judecătorii cari au luat parte la ședință și de grefier;

Considerând că, în speță, minuta cu data de 16 Ianuarie 1903 cuprinzând dispozitivul cărții de judecată a d-lui judecător ocol. Herța, nu este semnată de acest d-n judecător;

Considerând că aceste formalități, prescrise de sus menționatele texte de lege, sunt substanțiale, ca unele ce au de obiect de a garanta neschimbarea hotărîrii pronunțată în public;

Că neîndeplinirea lor atrage nulitatea hotărîrii și, așa fiind, motivul invocat de recurent găsindu-se întemeiat, urmează a se admite ca atare;

Pentru aceste motive și fără a mai discuta și celelalte motive de casare ce s'a mai invocat, casează, etc.

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIA I

Audiența de la 6 Decembre 1905

Președenția D-lui CIUHODARIU, Membru

Locot. Colonel C. Langa cu G. C. Anastasiu

Sentiința civilă No. 377

Dijma. — Desființarea ei prin legea rurală numai în privința clăcașilor sătenii. — Art. 10 L. rurală din 1864.

Dijma.—Locațiune perpetuă. — Art. 105 C. Calimach
Dijma.—Bezman.—Deosebiri între dijma și bezman.— Art. 1516, 1517, 1519, 1527, etc. C. Calimach.

Bezman.—Perdere dreptului bezmănarului prin neplata canonului în timp de doi sau trei ani.—Art. 1517 C. Calimach.—Inaplicarea acestei dispoziții excepționale la dijma.

1. Dijma, claca și celelalte sarcini datorite stăpânilor de moșii, n'a fost desființate prin art. 10 din legea rurală de cât în privința clăcașilor sătenii în raporturile lor cu stăpânii de moșii.

2. Dijma fiind echivalentul folosinței date de către proprietarul fondului, și întru cât se plătește în proporție cu folosul pe care îl trage dijmănarul, intră în categoria contractelor de locațiune perpetuă, prevădute de art. 1505 din codul Calimach.

3. Dijma intrând în categoria locațiunilor perpetue, se datorește proprietarului în schimbul folosinței date; pe când bezmanul se plătește numai în scopul de a se recunoaște proprietarului fondului dreptul său de proprietate, deosebire care exista și în dreptul roman.

4. O altă deosebire între dijmă și bezman consistă în aceasta, că dijmănarul este obligat a cultiva locul arendat, de oare ce el trebuie să plătească locatorului o redevență anuală fixată prin lege și care este proporțională cu folosul tras de locatar, obligație la care nu este supus bezmănarul.

5. După art. 1516 din codul Calimach, bezmănarul nu este în drept a cere scăderea sau reducerea canonului anual ce este dator a plăti proprietarului, de-oare ce canonul emfiteotic nu este datorit ca un echivalent a folosinței, ci ca o recunoaștere a nedei-proprietății, pe când dijmănarul nu este obligat să plătească dijma de cât în măsură cu producțiunea fondului.

6. Bezmanul poate fi temporar, pe când dijma intrând, precum s'a spus mai sus, în categoria contractelor de locațiune perpetuă, nu poate fi înființată pe un timp determinat.

7. Plata bezmanului se face în o sumă de bani hotărîută de proprietarul fondului, și acest mod de plată nu poate fi schimbat, pe când dijma se plătește în natură, putându-se schimba modul de plată prin convenția părților. Prin schimbarea modului de plată nu se schimbă însă natura contractului.

8. După art. 1527 din codul Calimach, bezmănarul perde dreptul său asupra locului cu bezman, dacă fără știrea și primirea proprietarului, l'a mutat asupra altei persoane, dispoziție inaplicabilă năimitorului pe moștenire, și deci nici dijmănarului.

9. După art. 1519 din codul Calimach, neplata dijmă, datorite pe un an sau pe mai mult timp, dă drept proprietarului de a sechestra și vinde prin licitație folosurile lucrului, fără să se prevadă pierderea a însuși dreptului de folosință; pe când după art. 1517 din același cod, neplata bezmanului în curs de doi sau trei ani, atrage pentru bezmănar pierderea dreptului său.

10. Această decădere, aplicabilă bezmănarului, nu poate fi aplicată dijmănarului, decăderile de drepturi fiind de strictă interpretare și neputând fi întinse prin analogie la alte cazuri de cât acele pentru care au fost stabilit.

S'a prezentat reclamantul asistat de d-l avocat Mavromati și S. Longhinescu iar pârîtul asistat d-l adv. D. Alexandresco;

Tribunalul deliberând,

Având în vedere că acțiunea reclamantului are de obiect de a se obliga pe pârît să-î delase folosința unei vii, proprietatea reclamantului din comuna Miroszlava, pe motiv că această vie fiind supusă la plată de bezman, pârîtul nu l'a achitat în curs de trei ani, așa că potrivit art. 1517 din codul Calimach, pârîtul urmează a fi obligat a-î delasa posesiunea acestei vii;

Având în vedere că dispoziția art. 10 din legea rurală nu poate fi aplicată în specie, acest text făcând parte din legea specială pentru regularea proprietății rurale, lege care a fost creată din necesitatea de a stabili situațiunea unei categorii de persoane determinate, și care privește numai pe clăcașii săteni în raporturile lor cu stăpânii de moșii. Desființarea sarcinilor ce se datorau de sătenii clăcași stăpânilor de moșii, declarată prin art. 10 din legea rurală, n'a fost de cât consecința principiului pus în art. 1 din aceeași lege, care declară pe sătenii clăcași deplin proprietari pe locurile supuse stăpânirii lor, în condițiile prevăzute prin legile atuncii în ființă. Recunoscut fiind sătenilor clăcași dreptul în plină proprietate asupra terenurilor ce stăpâneau, desființarea clăcei, dijmei și celor-l'alte sarcini impuse prin legi, hrisoave sau învoeli, era neapărată. Legea rurală pune însă în art. 11 și principiul de a se da către sătenii stăpânilor de moșii odată pentru tot-d'a-una și în schimbul sarcinei de mai sus o despăgubire ca preț al rescumpărării determinate de art. 22 și urm. din lege; că, astfel fiind, dreptul pârîtului derivat din pretențiile de dijma este inadmisibil;

Având în vedere că reclamantul își întemeiază reclamația sa pe art. 1517 din codul Calimach, care se rostește astfel: «se scoate bezmanul din proprietatea locului cu bezman prin judecată, când nu va plăti bezmanul la locurile bisercești în curgere de doi ani, iar la altele în trei, rămânând lipsit și de binale și de îmbunătățirea locului»;

Având în vedere că acest paragraf punând principiul cu privire la bezman, și întru cât pretențiunea reclamantului este derivată din neplata de dijma, urmează să se stabilească dacă între aceste două contracte există sau nu, vre-o deosebire, pentru a se putea decide că art. 1517 din codul Calimach ar putea fi aplicat în raporturile dintre proprietari și dijmănar;

Având în vedere că capit. 28 din codul Calimach fiind intitulat: «despre tocmeala dărei și luării în posesie, dare și luare în posesie de moștenire, și despre emfiteosis sau bezman», indică că legiuitorul se va ocupa cu trei instituțiuni deosebite;

Având în vedere că art. 1505 din codul Calimach definește darea și luarea în posesie de moștenire în chipul următor: «tocmeala prin care se dă cuiva, după moștenire, proprietatea folosirii unei zidiri sau unui lucru sub condiție, ca să dea pentru aceasta pe tot anul o hotărîtă sumă de bani sau roduri, după analogia folosurilor, sau să facă cuviincioase slujbe proprietarului lucrului»;

Având în vedere că dijma fiind echivalentul folosinței date de către proprietarul fondului, și întru cât se plătește în proporție cu folosul pe care îl trage dijmănarul, intră în categoria contractelor de locațiune perpetuă, prevăzută de art. 1505 C. Calimach;

Având în vedere că art. 1506 din codul Calimach definește bezmanul în chipul următor: «tocmeala prin care acel ce stăpânește un loc străin, se îndatorește să dea o mică plată pe an la proprietarul acelui loc, spre recunoașterea proprietății lui»;

Așa fiind, deosebirea rezultă în mod evident, căci dijma intrând în categoria locațiunilor perpetue, ea se datorește proprietarului în schimbul folosinței date; pe când bezmanul se plătește numai în scopul ca proprietarul fondului să-î fie recunoscut dreptul său de pro-

prietate, o diferență care era și în dreptul roman, care deosebia terenurile cultivate ce se arendaau în schimbul unei dări anuale (*vectigal annuum*) ca dijma fructelor, și care terenuri purtau numele de *agri vectigales*, de locurile inculte, care nu puteau fi arendate în condițiile ordinare și care, spre a se putea atrage cultivații, erau abandonate chiar pentru perpetuitate, în schimbul unei sume mici (*modicum canonem annuum*), și care locuri se numeau *agri emphyteuticari*;

Având în vedere că dijmănarul este obligat a cultiva locul arendat, de-oare-ce el trebuie să plătească locatorului o redevență anuală fixată prin lege, și care este proporțională cu folosul tras de locatar, obligație la care nu este supus bezmănarul;

Având în vedere că, potrivit art. 1516 din codul Calimach, bezmănarul nu are dreptul să ceară scăderea sau reducerea canonului anual ce este dator a plăti proprietarului pentru cauză că fondul n'ar fi produs, de-oare-ce canonul emfiteutic nu este datorat, după cum s'a dis, ca echivalent a folosinței lucrului, ci ca o recu-noaștere a nudei proprietăți, pe când dijmănarul nu este obligat să plătească dijma de cât în măsură cu producțiunea fondului;

Având în vedere că emfiteosa, de și presupusă a fi făcută pe veci, poate însă fi modificată printr'o clausă expresă, poate fi temporară, pe când dijma intrând în categoria contractelor de locațiune perpetuă, nu poate fi făcută pe un timp determinat;

Având în vedere că plata bezmanului se face în o sumă de bani, hotărîtă de proprietarul fondului și modul de plată nu poate fi schimbat; pe când dijma se plătește în natură, putându-se schimba plata după convenția părților într'un lucru oare-care; că chiar de s'ar admite că prin convenții plata dijmei s'ar putea preface și în bani, pentru ușurința perceperei, încă natura contractului nu se schimbă; de-oare-ce ori-care ar fi modul de plată, tot după analogia folosurilor se va face conform legii; așa că, la emfiteosă, fixarea prin convenția părților a sumei anuale de plătit este de esența acestui contract, pe când la dijma, aceasta este cu neputință a se determina în momentul contractării, neputându-se ști care va fi producțiunea anuală;

Având în vedere că, după art. 1527 din codul Calimach, bezmănarul perde dreptul său asupra locului cu bezman, dacă fără știrea și primirea proprietarului, l'a mutat asupra altei persoane, obligație ce nu este impusă năimitorului pe moștenire, și deci, nici dijmănarului;

Având în vedere că și efectele acestor două instituțiuni sunt diferite, căci potrivit art. 1519 din codul Calimach, neplata dijmei datorite pentru un an sau mai mult, dă drept proprietarului a sechestra sau vinde prin licitație folosurile lucrului, fără să se prevadă pierderea a însuși dreptului de folosință; pe când, potrivit art. 1517 din codul Calimach, neplata bezmanului în curs de doi sau trei ani atrage pentru bezmănar pierderea dreptului său;

Având în vedere că, față cu deosebirea ce separă instituția bezmanului de aceea a dijmei, după cum s'a arătat, principiul excepțional prevăzută în art. 1517 C. Calimach, rămâne inaplicabil în specie, fiind referitor numai la raporturile dintre proprietari și bezmănar, și nu poate fi întins prin analogie, întru cât crează o decădere de drepturi, așa că acțiunea reclamantului, basată pe acest text, este neîntemeiată, de-oare-ce își are izvorul în neplata dijmei;

Pentru aceste motive, respinge, acțiunea, etc.

(ss) D. Ciuhodariu Gr. N. Șuțu.

Observație. — Sentința tribunalului Iași ce publicăm astăzi este foarte interesantă, cu atât mai mult cu cât chestiunile privitoare la dreptul nostru vechiu devin din ce în ce mai rare. Tribunalul arată foarte bine deosebirea ce există între

bezman și dijmă. Codul Calimach se ocupă despre aceste două instituții în acelaș capit. (partea II, capit. 28), însă se ferește de a le confunda, cu toate că textele care se ocupă despre această materie sunt cam întunecoase.

Un lucru care ni se pare evident este că decăderea prevădută de art. 1517 din codul Calimach, privitoare la bezman, împrumutată de la legea 2, Cod, de *jure emphyteutico*, 4. 66, și care exista și în vechiul drept francez (v. Merlin, Répert. (*Emphyteose și Commise emphytéotique*), nu se aplică la dijmă. Decăderile de drepturi sunt, în adevăr, de interpretare strictă și nu pot fi întinse prin analogie la cazuri neprevădute.

Chestiunea însă de a se ști dacă dijma a fost desființată numai în privința clăcașilor săteni, în raporturile lor cu stăpânii de moșii, este mult mai delicată. Iată cum se exprimă în această privință art. 10 din legea rurală. «Se desființează odată pentru tot-dea-una și în toată întinderea României: claca (boerescul), dijma, podveștile, știlele de merement, carele de lemne și alte asemenea sarcini, datorite stăpânilor de moșii, sau în natură sau în bani, unele și altele stabilite prin legi, hrisoave, sau învoeli perpetue ori temporale». Vom reveni asupra acestei însemnate chestiuni îndată ce Curtea de casație se va pronunța asupra ei.

(N. R.)

Curtea de casație din Franța, 20 April 1904.

Căsătorie.—Intermediar.—Peșitor sau staroste.—Causă ilicită.—Art. 996 C. civ. rom.

Stăruințele unui agent matrimonial (staroste sau peșitor, la Români proxeneta), care au de obiect contractarea unei căsătorii, având o cauză ilicită, de aci rezultă că el nu are drept la nici-un onorariu, nici chiar atunci când o remunerație fixă sau proporțională ar fi fost stipulată prin convenția părților.

(Din *Revue du Notariat*, 1905, p. 426, No. 12098 și D. P. 1904. 1. 420.)

Observație.—Chestiunea asupra căreia a avut a se pronunța Curtea de casație din Franța este controversată. Tot în sensul de mai sus s'a pronunțat de curând și tribun. Ilfov. Veđi însă critica acestei sentințe făcută de Directorul nostru, d-l D. Alexandresco, în *Curierul Judiciar* din 1905, No. 83 și numeroasele autorități citate acolo într'un sens și altul. Veđi de același autor și *Dr. civil român*, I, p. 552, nota 3 (ed. a 2-a).

(N. R.)

Curtea din Montpellier, 25 April 1904.

Căsătoria unui Român în străinătate.—Lipsa de convenție matrimonială.—Regimul matrimonial al soților.—Intenția părților.

In caz când un Francez (și prin urmare și un Român) s'ar fi căsătorit în străinătate cu o străină, fără ca căsătoria să fi fost precedată de o convenție matrimonială, judecătorii vor determina regimul matrimonial al soților, după intenția lor comună în momentul celebrării căsătoriei.

Pentru aceasta, judecătorii nu vor avea în vedere numai elementul tras din domiciliul matrimonial, ci vor examina toate împrejurările care ar putea să denote voința părților, examinând atât faptele posterioare căsătoriei, cât și acele contemporane sau anterioare.

(Din *Revue du Notariat*, 1905, p. 424, No. 12097 și *Pand. Périod.* 1904. 5. p. 33).

Observație.—Din toate chestiile de drept internațional, nici-una nu este mai controversată de cât cea resolută prin decizia Curței din Montpellier, a căruș sumariu il reproducem mai sus, și această controversă datează de mai multe sute de ani. Veđi asupra acestei chestiuni, cunoscută în drept internațional, sub numele de *la famosissima questio*, care divisa pe vechii autori încă din secolul al XVI-lea, D. Alexandresco, t. VIII, p. 30 urm. și autoritățile citate acolo. Cpr. C. Paris, Galați și București, *Dreptul* din 1899, No. 66 și *Curierul Judiciar* din 1900, No. 50, toate aceste decisiu cu observ. Directorului nostru. Mai veđi încă *J. Clunet* anul 1906, p. 446. (N. R.)

BIBLIOGRAFIE

Pentru adevăr și cinste,
încercare asupra patologiei noastre sociale, de C. A. Popescu,
1 vol. 205 p., București, Ioseph Göbl, 1906.

Literatura noastră socială, care este la începutul ei, s'a îmbogățit în ultimul timp, cu o foarte meritoasă scriere, datorită distinsului nostru amic d-l C. A. Popescu. *Pentru adevăr și cinste*, intitulează d-sa, într'un mod oare-cum agresiv, ceea ce explică pe un ton modest, că este o încercare asupra patologiei noastre sociale. Și în adevăr, în 200 de pagini ce ne presintă, se aplică să cerceteze și să descopere, cari ar fi cauzele stărei noastre sociale nenaturale, morbide. Corpul social românesc, suferă de o boală pe care toată lumea o cunoaște și pe care toți o numim: politicianismul. Dar dacă cu toții ne dăm seamă de existența acestui rău, nu însă pe toți ne preocupă devastările acestei cangrene sociale românești, într'atâta, ca să ne consacram o parte din timp, cât de puțin, studiului cauzelor acestei boli, descoperirii lor, și indicațiunei leacului celui mai nemerit. Este adevărat, că leacul, nici d-l Popescu nu-l indică, probabil fiindcă nu l'a găsit, sau dacă l'a găsit, i-a părut prea de domeniul moralei pure, a unui adevăr așa de adevărat. în cât pe mulți nu-i ademenește sacrificiile pentru triumful lui, a unei cinste prea cinștite, care pe mulți îi sperie de la început și-i face să fugă de ea ca..... dracul de tămăie

Nu vom face o analiză a cărței, fiindcă nu credem că vom servi publicului, puindu-i la îndemână un rezumat, probabil și infidel și necomplet al cestiunilor ce studiază d-l Popescu, și mai ales al modului personal în care le studiază. Credem

că va fi mult mai profitat cititorul, doritor de lucruri bune, frumoase și destul de rare la noi în țară — dacă și va da osteneală să citească cu de-amănuntul — nu să răsfoiască — opera ce-i recomandăm. Căci va găsi acolo, în afară de partea fundamentală: individualismul *à outrance* pe care se întemeiază d-l Popescu, pentru ca să combată cu înverșunare, or-ce tendință de asociere, de colucrare, datorită intervenției Statului (Statolatia d-sale) — mod de a vedea, cu care simțim în desacord pentru motive pe cari nu le vom da aci —, va găsi, observațiunile de detaliu foarte juste, aprecieri foarte adevărate, fie asupra trecutului nostru social — introducerea legilor streine a fost o necesitate și un bine pentru forma socială nouă a țării românești după 59 și 66 —, fie asupra temperamentului nostru inveterat — bizantinismul nostru —, fie asupra stărei actuale sociale — care se rezumă în politicianism, rezultat al obstacolului pe care bizantinismul nostru îl pune la efectuarea legilor. Toate aceste puncte sînt complicate prin capitole care decurg din ele, relativ la partidele politice, la paralizia civică, la lipsa de cinste, la naționalism, la învățământ, la religie, la viața privată etc. etc., în cari, d-l Popescu atinge cele mai însemnate cestiuni din viața noastră socială și le examinează cu mult curaj și competență.

Am spus toate acestea, mai mult de formă, ca să nu se zică, că facem recenziile unei lucrări fără ca să vorbim de cuprinsul ei. Aceasta n'a fost de cât o indicare a cestiunilor, ca prin netăgăduita lor importanță, să deștepte interesul publicului cititor. Pentru noi însă, care cunoaștem pe autor, și nu ne ascundem de a o spune, cum ar face alții, ca să dea mai multă aparență de imparțialitate aprecierilor lor față de public, crezând că altfel, dacă vor aduce elogiul prietenului, aceste elogiul ar purta pecetia parțialității și vor produce neîncredere, să se vor presenta ca o simplă reclamă; nu, noi nu ne temem de aceste prejudecăți, ci luând exemplu de la chiar amicul nostru d. Popescu, spunem în mod sincer și cinstit; că din citirea operei d-sale, ceea-ce ne-a impresionat mai mult, n'a fost cuprinsul ei sau dacă a fost cuprinsul, a fost nu pentru el însuși ci pentru personalitatea autorului, ca individ în carne și în oase, care trăiește în mijlocul nostru, ca produs al societății actuale, al mediului român, bucureștean de care cam fuge. Și cred că această observație va fi justă pentru toți câți vor citi: *Pentru adevăr și cinste*.

Vom arăta deci, în câte va cuvinte, cine e d. Popescu, căci prin operă devine interesant foarte interesant personajul autorului. D. Popescu, este o natură foarte ciudată, are un temperament pe cât de pasionat în fond, — vezi căldura cu care scrie — pe atât de rece în exterior, o răceală împinsă până la aroganță pentru cine nu-l cunoaște de aproape. L'am văzut în tot-d'auna, în acțiune luptând pentru manifestarea cinstită și pentru triumful adevărului, trecând chiar cu cruzime peste prejudecăți, considerațiuni etc., ceea-ce dovedește că a scris *Pentru cinste și adevăr*, nu ca snobism ci fiind-că e convins — și ca d-sale câți-va alții — că prea se lasă adevărul în umbră, cu bună știință, pentru cei mai neînsemnați interes individual; prea se ocolește cinstea, numai pentru faptul că în societatea noastră se cer sacrificii mari, ca să puî în practică, principiile celei mai elementare morale: practică cinstea și adevărul.

Lipsa de cinste și de adevăr, este și în streinătate o plagă socială, dar la noi această plagă, pare că nu este departe de

a căpăta, grație politicianismului, insignele celei mai deosebite virtuți.

Curagiul cu care d. Popescu spune lucruri, pe cari nu mulți le-ar spune, cel puțin sub proprie iscălitură, dovedește independență de caracter — lucru rar, și de judecată — așa putea zice că la noi în țară lucru și mai rar — și chiar atunci când se simte jenat — de sigur nu din cauza d-sale — îl vezi că cu toată jena, e nevoit să sacrifice pe altarul adevărului adevărat și al cinstei curate.

Considerațiunile de patriotism rău înțeles nu-l împiedică să desvelească societatea noastră de straiul aurit care o acopere străinilor, și s'o presinte în golițiunea ei, suferindă, dureroasă. Știe că sub forma cea mai parlamentară, într'un stil incisiv, în termeni științifici, cu mintea rece și judecata imparțială a omului de știință — d. Popescu este, netăgăduit, un spirit pe cât de cult pe atât de distins — să taie în carne vie.

Meritul cel mare, ca sociolog oare-cum practic, al d. Popescu, este că s'a încumesc și a reușit ca să studieze faptele sociale dintr'o epocă în care ia parte la viața socială. Este mult mai greu, ca să tragi concluzii din examenul realității actuale, de cât să faci metafizică. Un examen al mediului în care trăiești, este ca un examen al tău însuși și-ți trebuie o netăgăduită putere de exteriorizare, pentru ca să privești, să vezi și să descoperi, acolo unde toată lumea privește fără să vadă și cercetează fără să descopere.

De aceea, recomandăm atențiunii tuturor, încercarea de patologie socială a d. C. A. Popescu, atât fiind-că studiază cu originalitate, relele ce ne bântue, cât și fiind-că a pus în serviciul adevărului, întreaga sa cinste.

A. I. Suciș

INFORMAȚII

A apărut în editura ziarului «*Curierul Judiciar*» Primul supliment din colecțiunea de legi financiare adnotate, coprinzând: **Legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe modificată în 1905; Legea timbrului modificată în 1906 cu instrucțiunile pentru aplicarea ei; Legea pentru urmărirea din 1905; Legea pentru înființarea taxei pe decaltru de vin, și desființarea taxei pe hectarul de vie; modificările aduse legii patentelor și tabloul aditional din 1905; legea pentru impozitul asupra venitului și capitalului mobil; legea impozitului personal; legea pentru înființarea casei de împrumut pe amanet; legea pentru drumuri; legea pentru organizarea administrațiunii finanțelor statului; deciziunea Ministerului Domeniilor pentru înființarea secretarilor inspectorii la camerele de meserii, a secretarilor de corporații și a creării biroului de percepere la fie care cameră de meserii.**

Această lucrare se datorește D-lui G. St. Bădulescu, Prim-grefier la Inalta Curte de casație și Redactor la «*Curierul Judiciar*», cunoscut deja lumii juridice pentru lucrările sale cari au fost mult apreciate.

Prețul acestui supliment este de lei 4 bani 50, iar pe hârtie de lux lei 5. Volumul complet (împreună cu suplimentul) lei 10 bani 50.

Se găsec de vânzare la *Curierul Judiciar*, 5 Calea Rahovei, București, și la autor, la Curtea de casație.

* * *

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata, abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mina incasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu mteacă investite cu ștampila, *Curierului Judiciar*.